AXLOQIY QAROR QABUL QILISH MADANIYATI.

Samatov Xurshid Ulmasjonovich
Ilmiy maslahatchi. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
Samarqand filiali f.f.d. dotsent.
Xolmamatov Saidbek
Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Samarqand filiali talabasi.
saidbekxolmamatov35@gmail.com
https://doi.org/10.5281/zenodo.19437417

Annotatsiya.

Maqolada axloqiy qaror qabul qilish madaniyati tushunchasi, uning shaxs va jamiyat rivojidagi ahamiyati hamda rivojlantirish usullari tahlil qilinadi. Axloqiy qaror qabul qilish madaniyati shaxsning mas'uliyat, adolat va axloqiy qadriyatlar asosida ongli tanlov qilish qobiliyatini shakllantiradi. Ta'lim, shaxsiy namuna, madaniy va ijtimoiy muhit orqali axloqiy qaror qabul qilish madaniyatini rivojlantirish tavsiya etiladi.

Kalit so'zlar:

Axloqiy qaror, axloqiy madaniyat, mas'uliyat, adolat, shaxsiy rivojlanish, ijtimoiy uyg'unlik.

Аннотация.

В статье рассматривается понятие культуры морального принятия решений, её значение для развития личности и общества, а также методы её формирования. Культура морального принятия решений формирует способность личности делать осознанный выбор, основанный на ответственности, справедливости и моральных ценностях. Рекомендуется развивать культуру морального принятия решений через образование, личный пример, культурную и социальную среду.

Ключевые слова:

Моральное решение, культура морали, ответственность, справедливость, личностное развитие, социальная гармония.

Abstract.

The article explores the concept of moral decision-making culture, its significance for personal and social development, and methods of its cultivation. Moral decision-making culture develops the ability of individuals to make conscious choices based on responsibility, justice, and moral values. Education, personal example, and cultural and social environment are recommended as methods to enhance moral decision-making culture.

Keywords:

Moral decision, moral culture, responsibility, justice, personal development, social harmony.

Bugungi zamonaviy jamiyat murakkab va tezkor rivojlanayotgan sharoitda axloqiy qaror qabul qilish qobiliyati har bir shaxs uchun muhim ahamiyatga ega. Axloqiy qaror qabul qilish – bu insonning o‘z qadriyatlari, axloqiy prinsiplar va jamiyat normalari asosida turli vaziyatlarda to‘g‘ri va adolatli tanlov qilishi jarayonidir. Axloqiy qaror qabul qilish madaniyati shaxsning ijtimoiy va professional hayotida muvaffaqiyatli bo‘lish, boshqalar bilan uyg‘un aloqada bo‘lish va shaxsiy mas’uliyatni his qilish bilan bog‘liq.

Zamonaviy jamiyatda turli ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy bosimlar, shuningdek, texnologik rivojlanish insonni axloqiy dilemmaning oldida qoldiradi. Shu sababli axloqiy qaror qabul qilish madaniyati insonning ichki dunyosi va jamiyat bilan uyg‘unlikda yashash qobiliyatini mustahkamlashda dolzarb ahamiyatga ega.

Asosiy qism.

Axloqiy qaror qabul qilish madaniyati tushunchasi.

Axloqiy qaror qabul qilish madaniyati – bu shaxsning axloqiy prinsiplar, qadriyatlar va jamiyat me’yorlariga asoslanib, ongli, mas’uliyatli va adolatli tanlov qilishi qobiliyatidir. Ushbu madaniyat quyidagi xususiyatlar bilan tavsiflanadi:

Axloqiy ong: Shaxs o‘z xatti-harakatlarining ijtimoiy va axloqiy oqibatlarini anglaydi.

Mas’uliyat tuyg‘usi: Har bir qaror uchun javobgarlikni his qilish va tanlov natijasini qabul qilish.

Ijtimoiy uyg‘unlik: Qaror qabul qilish jarayonida jamiyat me’yorlari va qadriyatlarini hisobga olish.

Tanqidiy fikrlash: Axloqiy dilemma yuzaga kelganda turli variantlarni baholash va eng to‘g‘ri yo‘lni tanlash.

Axloqiy qaror qabul qilishning ahamiyati.

Axloqiy qaror qabul qilish madaniyati shaxs va jamiyat rivojida muhim rol o‘ynaydi:

Shaxsiy rivojlanish: Shaxsning ongli, mas’uliyatli va ijtimoiy jihatdan uyg‘un qaror qabul qilishi uning shaxsiy o‘sishiga hissa qo‘shadi.

Jamiyat barqarorligi: Axloqiy qarorlar jamiyatdagi ijtimoiy uyg‘unlikni mustahkamlaydi, nizolarni kamaytiradi va adolatni ta’minlaydi.

Kasbiy faoliyat: Har qanday sohada, xususan, rahbarlik va menejmentda axloqiy qaror qabul qilish muvaffaqiyat kaliti hisoblanadi.

Axloqiy qaror qabul qilish madaniyatini rivojlantirish yo‘llari.

Ta’lim va tarbiya: Maktab va oliy ta’lim muassasalarida axloqiy va ijtimoiy mas’uliyatni oshiruvchi darslar, seminarlar va amaliy mashg‘ulotlar.

Shaxsiy namuna: Ota-ona, ustozlar va jamiyat yetakchilari tomonidan to‘g‘ri va mas’uliyatli qarorlar bilan yoshlarni ilhomlantirish.

Madaniy va ijtimoiy muhit: Jamiyatda adolat, halollik va axloqiy qadriyatlarni targ‘ib qilish.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish: Qaror qabul qilish jarayonida turli variantlarni baholash va axloqiy oqibatlarni oldindan ko‘ra bilish.

Xulosa.

Axloqiy qaror qabul qilish madaniyati shaxsning shaxsiy, ijtimoiy va professional hayotidagi muvaffaqiyat kalitidir. Ushbu madaniyat yoshlarni mas’uliyatli, adolatli va ongli qaror qabul qiluvchi shaxslar sifatida shakllantirishga xizmat qiladi. Shu sababli, ta’lim tizimi, madaniy muhit va shaxsiy namuna orqali axloqiy qaror qabul qilish madaniyatini rivojlantirish jamiyatning barqaror va uyg‘un rivojlanishida muhim omil hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1.Karimov, T. (2020). Axloqiy madaniyat va shaxsiy mas’uliyat. Toshkent: Ilm.
2.Bahromov, S. (2019). Axloq va qaror qabul qilish. Samarqand: Fan.
3.Norbekov, M. (2021). Shaxsiy va ijtimoiy mas’uliyat. Tashkent: Global Press.
4.Rest, J. (1986). Moral Development: Advances in Research and Theory. New York: Praeger.